

Kansallinen COVID-19 testaus- ja jäljitysstrategia

Krista Kiuru
perhe- ja
peruspalveluministeri

14.9.2021

- Kansallinen COVID-19 testaus- ja jäljitysstrategia on osa hallituksen linjaamaa hybridistrategian uudistamista ja sen toimintasuunnitelmaa.
- Testauksen ja jäljityksen strategisia tavoitteita on nyt tarkasteltu uudelleen koronaepidemian edellyttämien toimenpiteiden ja terveydenhuollon muun toiminnan ja laboratoriodiagnostiikan tarkoituksenmukaisen suhteen säilyttämiseksi.
- Kun rokotusten kohderyhmiin kuuluvilla on ollut mahdollisuus saada täysi rokotussuoja ja korkea rokotuskattavuus vähentää erityisesti vakavien koronatapausten määrää, kapasiteettia voidaan hallitusti vähentää muiden toimintojen turvaamiseksi.
- Mahdollisiin uusiin epidemia-aaltoihin vastaaminen edellyttää kuitenkin yhä riittävää testauskapasiteetin ja -valmiuden ylläpitoa.

- Väestön rokotussuojan ollessa hyvä ja alueen epidemiatilanteen näin salliessa voidaan jossain tapauksissa luopua rokotettujen, lievästi oireilevien henkilöiden systemaattisesta koronatestaamisesta.
- Testaus- ja jäljitysstrategiassa on nyt erikseen määritelty tilanteet, joissa SARS-CoV-2 testaus on perusteltua toteuttaa.
- **Yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi kaikilla henkilöillä, joilla on koronavirustautiin sopivia oireita tai epäily koronatartunnasta, on jatkossakin iästä riippumatta oltava mahdollisuus päästä tarvittaviin diagnostisiin tutkimuksiin.**

Kansallisen COVID-19 testaus- ja jäljitysstrategian päivitys

**Sosiaali- ja
terveysministeriö**

14.09.2021

Strategian uudistamisen periaatteet

- Kansallinen COVID-19 testaus- ja jäljitysstrategia on osa hallituksen linjaamaa hybridistrategian uudistamista ja sen toimintasuunnitelmaa.
 - Se täydentää sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmaa, sen keskeisiä linjauksia ja suosituksia sekä tukee uuden toimintasuunnitelman toimeenpanoa rokotuskattavuuden noustessa.
- Tarkoituksenmukaiset testauskriteerit
 - huomioidaan alueellinen ja paikallinen tilanne sekä sen pohjalta viranomaisten tekemät päätökset testauksen ja jäljittämisen tarkoituksenmukaisesta kohdentamisesta
- Pandemian laantuessa näytteenoton ja laboratorioanalytiikan määrää tulee hallitusti sovittaa vähenevään diagnostiseen tarpeeseen
 - varmistetaan, että palvelujärjestelmän kuormitus ei kohdistu epätarkoituksenmukaisesti
 - turvataan kiireettömien palveluiden saatavuus.
- THL viranomaistehtävänänsä vastaa testauksen ja jäljityksen tarkemmasta ohjeistuksesta.

Testauksen toteuttaminen rokotekattavuuden kasvaessa

- Vaikeiden tautimuotojen yleisyys vähenee merkittävästi rokotuskattavuuden parantuessa.
- Väestön rokotussuojan ollessa hyvä ja alueen epidemiatilanteen näin salliessa voidaan luopua tarkempien kriteerien puitteissa rokotettujen, lievästi oireilevien henkilöiden systemaattisesta koronatestaamisesta.
 - Koronavirus voi edelleen aiheuttaa henkeä uhkaavia vakavia tautimuotoja niille, joilta puuttuu tai joilla on esimerkiksi perussairauksiensa johdosta vaillinainen rokotussuoja.
- Paikallisten tartuntaryppäiden toteaminen ja jatkotartuntojen nopea ehkäisy edellyttää vielä sitä, että testausta voidaan nostaa uudelleen tilanteen niin vaatiessa

Toimenpiteet ja tavoitteet 1/2

- Rokotuskattavuuden noustessa ja tautitaakan pienentyessä voidaan vähentää testaukseen ja jäljitykseen sidottua henkilömäärää
 - varmistetaan nopea reagointikyky sellaisten paikallisten tartuntaryppäiden havaitsemiseksi ja torjumiseksi, joihin liittyy vakavien tapausten nopean lisääntymisen riski
- Ylläpidetään testausvalmiutta tarvittaessa alueellisilla yhteistyösopimuksilla alueen yksityisten palveluntuottajien kanssa ja valtion rahoituksella
- Käytetään sekvensointia otospohjaisesti ja tarkoituksenmukaisesti tilannekuvan ylläpitämiseksi, torjuntatoimien kohdentamiseksi sekä uusien virusmuunnosten havaitsemiseksi
- Hyväksytään kaikki yhtenäisten kriteerien mukaisesti laaditut koronatestilähetteen julkisessa terveydenhuollossa tehtäviksi ja kustannettaviksi

Toimenpiteet ja tavoitteet 2/2

- Hyödynnetään antigeeni- ja PCR-pikatestejä niiden teknisten ominaisuuksien ja käyttömahdollisuuksien rajoissa
 - samalla arvioidaan antigeenitestien laajemman käytön mahdollisuutta paikallisten epidemiaryppäiden tartuntojen selvittämisessä
- Ohjeistetaan väestöä kotitestien käyttöön liittyen
- Nopeaa näytteenottoon pääsyä ylläpidetään tarkoituksenmukaisesti
 - kehitetään sähköisiä ajanvarausmahdollisuuksia näytteenottotapojen ja -paikkojen (walk-in, drive-in, liikkuva testaus, jonottamalla testiin ilman etukäteistä oirearviota) riittävää määrää
 - sujuvaa saavutettavuutta ylläpidetään erityisesti alueille tai väestöryhmille, joilla on todettu runsaasti tartuntoja ja on epäily siitä, että tavanomaisten testauspalveluiden piiriin ei hakeuduta riittävästi

Kapasiteetin ja valmiuden ylläpito

PCR-testauskapasiteetti on yli 40 000 näytettä/vrk (teoreettinen maksimi)

- suurimmat päivittäiset testimäärät yli 30 000 näytettä/vrk
- antigeenitestejä on tehty enimmillään noin 5000-8000/vrk

Haasteet toiminnan ylläpitämisessä liittyvät

- laboratorio- ja muun materiaalin tarpeeseen
- erityisesti ammattitaitoisen henkilöstöresurssin saatavuuteen niin näytteenotossa, analysoinnissa kuin tartunnan jäljityksessäkin

Testiin pääsyä ja analysoinnin tehokkuutta ylläpidettävä tarkoituksenmukaisesti epidemiatilanteen edellyttämällä tavalla

Testiin pääsee vuorokaudessa ja testitulokset valmistuu vuorokaudessa, mutta samalla muun diagnostiikan turvaaminen tulee varmistaa

- → testauksen kohdentaminen, henkilöstön rekrytoinnit, sisäiset henkilöstöjärjestelyt, uudenlaisten testausmallien kuten kotitestauksen kehittäminen, toimivat tietotekniset ratkaisut sekä tiivis yhteistyö alueen julkisen ja yksityisten palveluntuottajien kesken

Koronakantojen perimän selvittämisestä sekvensoimalla

- Kiertävien muunnosten havaitseminen edellyttää viruksen genomiperimän sekvensointia
- Tavoitteena on havaita kliinisesti merkittävät uudet virusmuunnokset nopeasti ja seurata, minkälaisia koronaviruskantoja Suomessa kiertää
- Sekvensointiin ohjataan satunnaisotannalla koronapositiiviseksi osoitettuja näytteitä, täyden rokotuksen jälkeen ilmaantuneen taudin aiheuttamat viruskannat ja poikkeavia tartuntaryyppeitä aiheuttaneet viruskannat

Testauksen periaatteet

Yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi kaikilla henkilöillä, joilla on koronavirustautiin sopivia oireita tai epäily koronatartunnasta tulee henkilön iästä riippumatta olla mahdollisuus lääketieteellisin perustein päästä tarvittaviin diagnostisiin tutkimuksiin.

SARS-CoV-2 -testausta tulee edelleen toteuttaa erityisesti:

- sairaaloissa, terveyskeskusten vuodeosastoilla ja ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä sairastuneiden hoitamiseksi ja jatkotartuntojen estämiseksi,
- selvän tartuntariskin tilanteessa koronavirustartunnalle selkeästi altistuneiden testaamiseksi tartuntaketjujen katkaisemiseksi,
- valtakunnallisen ja alueellisen epideemisen tilannekuvan seuraamiseksi nk. anturikeskusten kautta ja
- rajojen terveysturvallisuuden täydentämiseksi

Testauksen periaatteita tarkentavat kriteerit

Yhdenvertaisen kohtelun periaate huomioiden:

- Näyte on perusteltua ottaa ainakin rokottamattomilta tai yhden rokoteannoksen saaneilta henkilöiltä, joilla on koronavirusinfektioon sopivia oireita. Myös oireisilta rokottamattomilta henkilöiltä, jotka ovat sairastaneet COVID-19-infektioon >6kk aiemmin, on perusteltua ottaa näyte.
- Henkilöiden osalta, joilla on koronavirusinfektioon sopivia oireita ja jotka ovat saaneet kaksi koronarokotusta (toisesta rokoteannoksesta >1 vko) tai joilla todettu COVID-19-infektio >6kk aiemmin ja annettu vähintään yksi koronarokotus (viimeisimmästä rokotuksesta > 1vko), näyte on perusteltua ottaa seuraavissa tapauksissa:
 - kaikki sairaalahoitoon ja sairaalan päivystyspisteisiin tulevat potilaat
 - tunnetulle koronavirustapaukselle edeltävän kahden viikon sisällä altistuneet
 - henkilöllä on vakavalle koronavirustaudille altistavia riskejä
 - henkilöt, joiden rokotesuojan epäillään heikentyneen
 - sote-työntekijät sekä ikääntyneiden hoiva- ja hoitoyksiköiden asukkaat
- Alle 12-vuotiailta lapsilta, joilla on koronavirusinfektioon sopivia oireita, näyte on perusteltua ottaa seuraavissa tapauksissa:
 - altistus tartuntaan varmistetulta koronaviruspotilaalta edeltävän kahden viikon sisällä
 - lapsen perhepiirissä yli 16-vuotiailla, joilla ei ole täyttä rokotussuojaa
 - lapsen infektio-oireet edellyttävät testausta lääkärin arvion mukaan

Tartuntojen jäljittäminen ja mahdolliset karanteenipäätökset – toimenpiteet ja tavoitteet

THL vastaa kansallisesti yhtenäisestä ohjeistuksesta

THL varmistaa jatkuvan tartunnanjäljitystyöhön pätevöittävän koulutuksen saatavuuden (verkkokoulutus) , jotta pystytään ylläpitämään kapasiteettia mm. mahdollisten uusien, rokotteilla vaikeammin estettävien kantojen leviämistilanteeseen

Kehitetään systemaattista tiedonkeruuta tartunnalle altistuneiden ja karanteeniin määrättyjen henkilöiden lukumääristä ja heihin kohdistetuista toimenpiteistä ja niiden mahdollisista viiveistä

Edistetään jäljitystoiminnan työkäytäntöjä ja toiminnan digitalisaatiota

Sovitaan asianmukaisesta työnjaosta ja selkeistä rooleista alueen eri toimijoiden välillä kunkin toimivaltaisuus huomioiden

Huomioidaan karanteenimääräykset osana rajojen terveysturvallisuutta

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Testaus- ja jäljitysstrategian päivitys

13.9.2021, Sote-
ministerityöryhmä

